

การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายฟอกเงิน
ศึกษา: ปัญหาการย้อนหลังและการขอคืนทรัพย์สิน

Filing a petition to the court to order the forfeiture of the asset to the state under money
laundering law Study on : The Problems of retroactive and return of the asset

โดย

ประวิทย์ สันธนะวิทย์
Mr.Prawit Santhanawit

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2550

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะนิติศาสตร์

สารนิพนธ์

ของ

นายประวิทย์ ลั่นธนะวิทย์

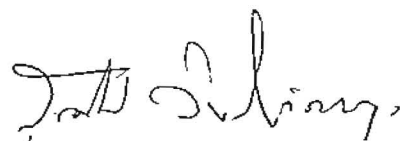
เรื่อง

การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายฟอกเงิน
ศึกษา: ปัญหาการย้อนหลังและการขอคืนทรัพย์สิน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๐

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีมาตรการทางกฎหมายอยู่ 2 ส่วน คือ มาตรการทางอาญา ได้บัญญัติการกระทำหรืองดเว้นกระทำซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดหากฝ่าฝืนย่อมมีบทลงโทษ จึงเป็นการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับตัวบุคคล (in personal) คือ ความผิดฐานฟอกเงิน การพิสูจน์ความผิดต้องอาศัยการพิสูจน์ข้อเท็จจริงจนปราศจากความสงสัย (beyond reasonable doubt) ตามหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยว่าบุคคลที่ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริง หากมีข้อสงสัยตามสมควรศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย และมาตรการทางแพ่งเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตกเป็นของแผ่นดิน พิจารณาการได้ทรัพย์สินมาของผู้ครอบครองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การดำเนินการมุ่งต่อทรัพย์สินที่ไม่มีผู้เป็นเจ้าของหรือผู้จะยึดถือเอาไว้โดยชอบด้วยกฎหมายตกเป็นของแผ่นดิน หรือหากเป็นทรัพย์สินของผู้ได้มาโดยชอบก็คืนแก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิต่อไปตามหลักกรรมสิทธิ์ในทางแพ่ง เป็นการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน (in rem) มิได้เกี่ยวกับตัวบุคคล การพิสูจน์นำหลักวิธีพิจารณาความแพ่งโดยการรับฟังพยานหลักฐานใช้การซึ่งน้ำหนักพยาน (preponderance of the evidence) เมื่อปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและผู้กล่าวอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินฟังไม่ขึ้น ทรัพย์สินดังกล่าวก็ตกเป็นของแผ่นดิน

เมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีปัญหาการร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตกเป็นของแผ่นดินในประเด็นเกี่ยวกับการย้อนหลังและการขอคืนทรัพย์สิน อยู่ 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 "มาตรการที่ดำเนินคดีต่อทรัพย์สิน" เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีอยู่หรือได้มาก่อนและยังคงมีอยู่ขณะพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ขัดต่อหลักกฎหมายอาญาที่ว่า "กฎหมายอาญาย้อนหลังเป็นผลร้ายมิได้" ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา 32 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (nullum crimen nulla poena sine lege) ไม่มีความผิดไม่มีโทษหากไม่มีกฎหมาย หรือไม่มี จึงต้องพิจารณาว่ามาตรการดังกล่าวมีสถานะเป็นกฎหมายประเภทใด และศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเป็นมาตรการบังคับประเภท "โทษ" ทางอาญาอันมีลักษณะเป็นผลร้าย (pain) ต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดอย่างโทษปรับหรือไม่

ประการที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามหลักเกณฑ์การพิจารณาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา 51 มี 3 ประการ คือ 1.การกระทำความผิด 2.ระยะเวลาแห่งการมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอื่นๆ ในทรัพย์สิน และ3.การได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สิน โดยที่พระราชบัญญัตินี้มีได้กำหนดอายุความคดีตรวจสอบทรัพย์สินไว้โดยชัดแจ้ง จึงมีการตีความและบังคับใช้มาตรการดังกล่าวโดยไม่คำนึงถึงเรื่องอายุความ

ประการที่ 3 การใช้สิทธิขอคืนทรัพย์สินของเจ้าของกรณีศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 51 แล้ว และผู้ซึ่งอ้างเป็นเจ้าของยื่นคำร้องภายใน 1 ปี นับแต่คำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินถึงที่สุด ตามมาตรา 53 เป็นการจำกัดสิทธิขอคืนทรัพย์สินที่มีอยู่แต่เดิม ผู้ศึกษาเห็นว่าควรกำหนดระยะเวลาให้ผู้สูญเสียเงินหรือทรัพย์สินมีเวลาที่จะใช้สิทธิขอคืนทรัพย์สินยาวกว่าที่กำหนดอยู่ในปัจจุบัน

จากผลการศึกษาพบว่า ประการที่ 1การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงการกระทำผิดตามกฎหมายอาญา และการได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สิน ตามกฎหมายแพ่ง มุ่งที่จะนำทรัพย์สินจากผู้ไม่มีสิทธิตกเป็นของแผ่นดินหรือคืนแก่เจ้าของโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อตัดวงจรอาชญากรรมอันเป็นการป้องกันสังคมจากการนำทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดมาใช้และไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์นั้น สถานะทางกฎหมายจึงเป็นกฎหมายอาญา ส่วนที่เป็นมาตรการบังคับ แต่มิได้เป็นมาตรการลงโทษทางทรัพย์สินที่เป็นผลร้ายต่อผู้กระทำความผิด อันจะต้องตกอยู่ในหลักกฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลังเป็นผลร้ายหรือเป็นการจำกัดสิทธิของเจ้าของที่แท้จริงแต่อย่างใด ประการที่ 2 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีได้กำหนดเรื่องอายุความคดีตรวจสอบทรัพย์สินไว้โดยเฉพาะ ย่อมเป็นปัญหาต่อการพิสูจน์พยานหลักฐานถึงการกระทำความผิดและปัญหาการพิสูจน์การได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ ฉะนั้นเพื่อความมั่นคง และแน่นอนแห่งสิทธิในทรัพย์สินที่จะไม่ให้มีการกล่าวอ้างเรียกร้องในเรื่องราวที่นานมาแล้วเพราะเป็นการยากที่จะหาหลักฐานมาพิสูจน์ทั้งฝ่ายรัฐและฝ่ายผู้ครอบครอง หรือผู้แสดงตนว่ามีสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้น จึงเห็นควรกำหนดอายุความคดีตรวจสอบทรัพย์สิน และประการที่ 3 ควรขยายระยะเวลาในการใช้สิทธิขอคืนทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินตามมาตรา 53 ให้สอดคล้องกับสิทธิแต่เดิมของเจ้าของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1327 ที่เจ้าของสามารถใช้สิทธิขอคืนภายในระยะเวลา 5 ปี นับแต่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความสามารถของรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาอุทิศเวลาอันมีค่าให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจนสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณ พันตำรวจเอกยุทธบูล ดิสสะมาน เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียนเข้ารับราชการที่สำนักงาน ป.ง. จนกระทั่งผู้เขียนได้เรียนรู้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน และเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาปัญหา ทั้งขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ จากการทำงาน

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้ชีวิตอันมีค่า และอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน ตลอดจนเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนฝ่าอุปสรรคต่างๆ จนผ่านพ้นได้ด้วยดี เสมอมา

ประวิทย์ สันธนะวิทย์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2550